

het scherm als ontvanger van geprojecteerde beelden. Toch bestaan er gemeenschappelijke kenmerken tussen film en televisie enerzijds, en de al eerder ontstane theatrale presentatie. Een verlangen om met tijd te spelen, of beter: een bewustzijn van de manier waarop een verhaal ingekort en gedraaid wordt om ideeën te ontsluiten, zonder dat er gewerkt moet worden in *real time*. Deze spelletjes traden meer in het voetlicht toen film diezelfde op theater gebaseerde tijd- en ruimtecompressie begon te gebruiken. Er bestaat een groter potentieel voor de ontwikkeling van ‘vooruitziendheid’ binnen de op scherm geprojecteerde tijdsspelletjes. Met ‘vooruitziendheid’ bedoel ik iets anders dan ‘voorspelling’, een woord dat afgeleid is van het idee dat je iets kunt navertellen voor het gebeurt. Dit is iets helemaal anders dan het literaire instrument van de ‘dramatische ironie’ met zijn bewustzijn van het publiek, en de ontkenning van personages. Ik wil een idee creëren van ‘voorziening’. Dit betekent zowel het bewustzijn van iets voor je het ziet, als de capaciteit om iets uit het verleden te zien in zijn volle *Technicolor* glorie.

Je zou kunnen zeggen dat ‘vooruitziendheid’ enkel en alleen mogelijk is gemaakt door film en televisie. Wanneer je geconfronteerd wordt met een scherm, word je eigenlijk geconfronteerd met de projectie van ‘vooruitziendheid’, gecombineerd met ‘anticipatie’ als een overbelaste techniek om de aandacht vast te houden, en om het te onderscheiden van het medium dat ervoor kwam. Hoewel dit effect subtiel is en verborgen ligt binnen een bewustzijn van een absorptie door het heden (zoals met name het geval is binnen televisie), is het concept van ‘vooruitziendheid’ een onderwerp geworden voor televisie en film op een manier die anders is dan binnen het theater en de literatuur. Terwijl een televisieavond nieuws, interviews en *reality* shows kan bevatten (die allemaal het bewustzijn van het heden of het recente verleden verhogen), is eigenlijk het gegeven dat we kijken met onze scenariomentaliteiten gebaseerd op de verbinding die het medium heeft met ‘vooruitziendheid’, de katalysator van deze ‘actuele’ vormen van televisie. Het verlangen om nieuws en *reality* shows entertainend te maken, betekent

meestal de introductie van ‘vooruitziende’ strategieën, die steeds verder ontwikkeld zijn binnen het medium als onderdeel van de algemene ontwikkeling van de televisie gedurende de westerse kapitalistische consensus. En natuurlijk zijn er films en televisieprogramma’s die deze vorm van ‘vooruitziendheid’ als narratieve basis hebben. Het is daarom de moeite om de meer extreme vormen van ‘vooruitziendheid’ nader te bekijken, omdat ze gepresenteerd worden aan een ontvankelijk publiek binnen een Amerikaanse context. Om vervolgens gedistribueerd te worden naar de rest van de wereld.

Dus laten we eens kijken naar de film *Back to the Future*, of televisieprogramma’s zoals *Time Tunnel* of *Quantum Leap*. In deze voorbeelden worden we geconfronteerd met narratieve lijnen die effectief werken door te vertrouwen op een excess van ‘vooruitziendheid’ als instrument om onze aandacht vast te houden. We blijven niet gekluisterd aan het beeld omwille van de klassieke dramatische ironie van het theater en bepaalde vormen van cinema, maar omdat we kijken naar een personage dat verwickeld is in een uitoefening van ‘vooruitziendheid’. Dergelijke films en televisieprogramma’s vinden meestal hun oorsprong in de aankomst van één of meerdere personages in een situatie vlak voor één of meerdere historische sleutelmomenten. De graad van belangrijkheid verschilt. De gebeurtenis kan alleen voor een personage van extreem historisch belang zijn, bijvoorbeeld de eerste ontmoeting tussen zijn of haar vader en moeder. Of het kan zijn dat het personage arriveert in een context die duidelijk van wereldbelang is, zoals Duitsland aan het einde van de jaren dertig. Wat er ook gebeurt, er is altijd de kans dat ze aanvankelijk arriveren in niemandsland, zoals vaak het geval is in *The Twilight Zone*. Maar het wordt al snel duidelijk dat ze zich slechts tijdelijk op de rand bevinden van een of andere belangrijke plaats of tijd, en dat die tijdelijke dislocatie de psychologische crisis van het personage in kwestie vergroot. In deze situaties worden de personages onvermijdelijk geconfronteerd met telkens weer hetzelfde morele dilemma. De vraag is altijd duidelijk. Zullen ze zich

---

Het verlangen om nieuws en *reality* shows entertainend te maken, betekent meestal de introductie van ‘vooruitziende’ strategieën, die steeds verder ontwikkeld zijn binnen het medium als onderdeel van de algemene ontwikkeling van de televisie gedurende de westerse kapitalistische consensus.